

štiri leta potem, t. j. l. 1855. naredila se je v Novem Jorku enaka ekspedicija in se podala nad Španjce za pridobitev otoka. Toda teh zadnjih so Španjci mnogo vjeli in pozaprli v Havani. Na otoku se je razglasilo ta čas obsedno stanje.

Z odpravo suženjstva v Zjedinjenih državah so se zmanjšali interesi rastlinoobdelovalcem zlasti na jugu, ravno tako kakor na Kubi, da bi se pridružila Kuba Zj. državam. Hrepenenje po neodvisnosti od Španije pa se ni zmanjšalo. L. 1869. prišlo je celo tako daleč, da je Španija odločno pobila vsa pogajanja prevstrojevalne stranke.

Nastal je upor. Ustaši šteli so 30.000 mož, vodstvo so izročili Lespedsu in Quesadi. Več glavnih poveljnikov je uvidevši, da ne morejo nemir zadušiti, se je prostovoljno odreklo svoji časti. Konečno v letu 1878. šele je zamogla Španija narediti mir s tem, da je izgubila deset tisoč vojakov in trideset milijonov dolarjev denarja. Generalni kapitan Martinez Campos, ki je bil ob enem tedanji prvi španjski minister, je obljubil velike reforme, ali izvesti jih, se mu dozdej še ni posrečilo.

Suženjstvo odpravljeno je bilo dne 8. marca 1880. leta.

Poučni in zabavni drobiž.

Pogreb pri trapistih. Ganljiv in čudno žalen je pogreb pri trapistih. Takoj po smrti denejo meniha oblečenega v samostansko obleko na navadno desko in ga tako preneso v samostansko kapelo. Tam ostane mrtvec, dokler ga ne pokopljejo. Štiri rumene sveče gore neprenehoma pri mrtvaškem odru. Noč in dan molijo vsi menihi mrtvaške molitve. Na dan pokopa pojo mrtvaške pesmi in veliko črno sv. mašo. Na to se razvrste vsi menihi in spremijo svojega mrtvega sodruga na tiho samostansko grobišče. Tožnomilo odmevajo psalmi, resno korakajo blede bratje. Ko dospe do groba, molijo še nekaj molitev in potem spuste v grob telo, ne položeno v rakev, ampak samo opravljeno s samostansko obleko. Jeden izmed menihov gre potem v grob in potegne kapuco čez obraz svojega mrtvega brata. Na to vrže duhovnik, ki vodi spreved, lopato prsti na mrtveca. Še dva druga meniha storita isto in potem zasujejo mrtveca kakor navadno. Na to se vrne spreved v kapelo v istem redu. Trapisti imajo svoje pokopališče vedno na dvorišči, tako da imajo živeči samostanci vedno pred očmi mrtve brate. In kakor hitro zakopljejo jednega, že izkopljajo zopet ležišče prihodnjemu mrtvecu, da se na ta način bolj živo predoči redovnikom smrt.

Falbovi kritični dnevi. Falb je bodoče leto v svojem koledarji navel sledeče kritične dneve: 30. januarja, 28. februarja, 29. marca, 27. aprila, 9. avgusta, 7. septembra, 6. oktobra in 5. novembra bodo kritični dnevi prve vrste; dne 13. februarja, 14. marca, 13. aprila, 26. maja, 10. julija, 23. avgusta, 22. septembra in 4. decembra kritični dnevi druge vrste, ter dne 14. januarja, 12. maja, 11. in 26. junija, 24. julija, 21. oktobra, 2. novembra in 20. decembra kritični dnevi tretje vrste.

Čuden muzej osnujejo v Kajiri. V njem bodo stvari, katere so služile za to da se je utihotapljal hašiš v Egipt. Ta muzej bode jako zanimiv in za carinske uradnike jako poučen. V njem bodo kmetijski stroji, konjakove steklenice, ledni kostni, raznovrstne obleke, kamenje, les, bale papirja, škornji, pušice za konserve, hišna oprava itd.

Žrtva znanosti. V Moskvi je vseučilišni profesor Vartov delal neke poskuse z mikrobi. Pri tem se mu je razletela svetilnica in nekateri koseci so mu prileteli v vrat in ga hudo ranili. Na ta način je strup prišel v truplo in profeso je umrl.

Novice.

— **Deputacija pri cesarju.** Deputacija ljubljanskega občinskega sveta župan Grasselli, podžupan dr. vitez Bleiweis in občinski svetnik Ivan Hribar, se je dne 11. t. m. poklonila cesarju in mu izrekla zahvalo za dobrote, izkazane mestu po potresni katastrofi. Cesar je deputacijo jako milostno vsprejel in rekel, da ga je zelo razveselil sklep obč. sveta, postaviti spomenik, ker zmatra to za dokaz hvaležnosti in zvestobe ljubljanskega prebivalstva njegovi osebi. Cesar je potem, govoreč s člani deputacije, povpraševal po stavbenih in družih razmerah v Ljubljani, in konečno obljubil storiti za zvesto Ljubljano, karkoli bo mogoče. Deputacija se je poklonila tudi ministerskemu predsedniku grofu Badeniju in ministrom vitezu Bilinskemu, baronu Glanzu in Gleispachu.

— **V Kamniku** bo v nedeljo 17. t. m. ob 3. uri popoldne volilni shod v mestni dvorani. Dosedanji poslanec g. ces. svetnik Murnik bo na tem shodu poročal o svojem delovanju v deželnem zboru, ob enem pa se bo postavil kandidat za bodoče volitve.

— **Sedemdesetletnico** praznoval je 9. t. m. bivši deželni predsednik kranjski g. baron Andrej Winkler. Mnogozaslužnemu bivšemu predsedniku Kranjske in dobremu rodoljubi bodi usojeno doživeti še prav mnogo let!

— **Tržaški škof** dr. Glavina se je odpovedal svoji službi iz zdravstvenih oziror. Vsi laški listi so že polni domnevanj in predlogov, kdo bi naj bil bodoči tržaški škof. Seveda vsi ti predlogi gredo le na to, da bi bil novi škof strog Italijan, ki naj bi pritiskal ondote že itak tlačene Slované ob steno. Upajmo, da se želje zagrizenih Italijanov ne vresničijo.

— **Gospodu dr. Josipu Vošnjaku**, dež. odborniku in bivšemu predsedniku pisateljskega društva, priredi to društvo dne 18. t. m. pri „Slonu“ slavnosten večer z vojaško godbo. Gosp. doktor zapusti prihodnji mesec Ljubljano in se preseli za stalno na Štajersko. Njegovi prijatelji, znanci in čestilci se vabijo, da čim mnogoštevilneje proslave pri njegovem odhodu ednega najzaslužnejših naših prvoboriteljev.

— **Podiranje** več večjih poslopij v Ljubljani, katere je zadnji potres občutno poškodoval, se je pričelo minole dni. Mej drugim podirajo staro bolnico, kresijo in Schreyerjevo hišo v Špitalskih ulicah itd. Zadnja stran „Lontovža“ je že malone podrt. Pročelno stran na Turjaškem trgu so popravili, kamor se prve dni prihodnjega meseca preseli dež. odbor.

— **Zadnja povodenj** napravila je na ljubljanskem barji do 10.000 gld. škode na poslopih, spravljenih pridelkih in drugem, ker je bilo vse to več dni pod vodo. To je pa le škoda na barji, ki spada pod ljubljansko mesto. Koliko je še škode na ostalem barji! Vidno je, da je ubogi Barjan zares pomoči potreben.

— **Na deželni kmetijski šoli na Grmu** pri Novem mestu je letos 33 učencev. Čuje se, da se namerava na tem zavodu tudi ustanoviti poskuševalna ščacija in sirarna.

— **Na zadnji mesečni živinski semenj** dne 8. t. m. se je prignalo 437 konj in volov, 296 krav in 51 telet, skupaj 834 glav. Kupčija je bila posebno za vole živahna.

— **Goldinarskih bankovcev** je bilo do konca meseca oktobra iz prometa vzetih, oziroma vničenih 56.116.822. V prometu jih je bilo še 1.766.539, katerim poteče veljavnost v prometu s koncem tega leta.

— **Vojaško oskrbovališče** v Ljubljani z vojaško bolnico vred se baje poteguje dunajska stavbinska družba „Union“.

— **V mestno hranilnico ljubljansko** vložilo je meseca oktobra t. l. 573 strank 194 146 gld. 20 kr. vzdignilo pa 420 strank 242.284 gld. 85 kr.

— **Ustrelil se je** v Zavodju nad Škofjeloško finančni nadpaznik iz Kranja. Povod samomoru ni znan.

Črtice iz Londona.

Kdor potuje po revnejših londonskih predmestjih, zapazi večkrat na pol podrte hiše, z zabitimi okni, ki imajo samo zgoraj za ped široko odprtino za svetlobo in zrak. Iz kletij, razsvetljenih s plinom, prihaja na ulico divje vpitje, in v nos vdari neprijeten duh spridene masti in raznovrstnih odpadkov. Nad vhodom visi napis: Postelje za moške po dva, štiri in šest penezov jedno noč.

To so londonska priprosta prenočišča, v kojih išče zavetja stotisuče najraznovrstnejših ljudi, umazancev, revežev in potepinov. Za šest penezov dobiš posteljo ločeno od družih, za štiri v skupni spalnici in za dva na leseni klopi, kjer si vsaj varen pred vremenom.

V spalnice ne sme iti nobeden pred določeno uro. Vsi morajo bivati v kleti, kjer ne sme po postavi nihče spati. Klet jim služi za shajališče po dnevu in za skupno kuhinjo; večina gostov si prinese namreč hrano iz mesta in jo pripravlja tukaj.

Kdor opazuje razpadajoča poslopja, ne bi verjel, da so gospodarjem in najemnikom zlati viri. Njihovi gospodarji so veleposestniki, v sredi mesta pripada jih mnogo princu valeskemu, lord Salisbury-ju in enakim gospodom. Poslopja donajajo dobro najemnino, dokler jih policija ne zapre radi varnosti, ni tedaj čudno, da se najemniki kmalu umaknejo v mesto in žive od obrestij.

Socijalistično navdahnjeni grofijski svet je sklenil Londončanom pokazati, kakšno da mora biti ljudsko prenočišče. Na Parker Street blizu Dinry Lane je napravil zelo nepripravno palačo „Model Lodging House“, katere ne morejo vzdrževati, ampak je le breme davkoplačevalcem. V tej stvari je pa Anglež zelo občutljiv, raje da sto funtov za kak milosrčen namen, kakor pa šiling v podobi davka v korist revnejših someščanov.

Od grofijskega sveta postavljeni zgled za ljudska prenočišča bi težko našel posnemalcev, če ne bi sklenil dobrosrčni plemenitaž, Lord Rowton na lastne stroške ponoviti poskus. Ta mož je bil prepričan, da bi se prenočevalcem v Londonu za navadno plačo lahko dajala tisočkrat boljša postrežba, in da bi vklub temu potrošena glavica donajala dobre obresti. Ni se bal v nevarnost staviti 400.000 goldinarjev. Postavil je ne daleč od mostu Vanahall novo prenočišče „Lord Rowton Lodging House“, v kojem lahko prenoči 400 ljudi. Spalnice so ločene, razsvetljene z elek-

trično lučjo in zračne; velika kuhinja, kadilnica in čitalnica so skupno. V hiši dobi se tudi kuhana hrana, tobak, pijača itd. Vse je bilo tako urejeno, da so kritiki trdili, da je prelepo.

Podjetje se je Lord Rowtonu posrečilo. Glavnica mu je donajala po pet odstotkov. Gostje so se navadili na snago in red, da se ne vrnejo nikdar več v prejšna prenočišča. Ustanovil je tudi delniško družbo, ki bo še letos postavila novo poslopje za 700 gostov. Na ta način bodo „Common lodging Houses“, sramota Londonu, kmalu izginila.

— **Dogodek na sejmu.** Ob zadnjem sejmu v Zagrebu je prišel neki obrtnik s svojim sinom na trg sv. Marka. Sinek je tu zagledal v blatu žepno uro in povedal očetu. Oče jo je pobral, očedil in nesel k policiji. Na sejmšči je šel ta obrtnik v neko gostilno in ondu dopovedoval, kako je uro našel. Mej pivci je bil jeden, kateremu je bila ura ukradena. Ta je začel sumiti, da mu je obrtnik uro ukradel, in potem neko slabšo uro izročil policiji. Stvar se je pa izročila sodišču. Sodniku se je pa zamenjanje ure zdelo tako neverjetno, da je obrtnika oprostil.

— **Eksplzija v premogovniku.** V premogovniku v Blackwelu so se vneli plini in je ubilo sedem delavcev.

— **Smrt blazneca.** Dimnikarja Alberta Prusa pripeljala je iz Vinkovca v Zagreb žena njegova, da ga izroči blaznici v Stenjevec. Ker ni imela nobenih spisov pri sebi, ga v blaznico niso vsprejeli. Peljala je moža v neki hotel. Tu je po noči jel besneti, da so morali poslati po policijo. Policija je odredila, da se blaznec pripelje v bolnico usmiljenih bratov. Ko so ga v bolnico pripeljali, se je blaznec mrtev zgrudil na tla.

— **Posestva zedinjenih držav.** Komisar Lamoreaux v Wašingtonu naznanja v svojem letnem poročilu, katerega je izročil tajniku notranjih zadev, da je naseljevanje na državna posestva v minolem letu zaostalo. S primero leta končujočega se 20. junija 1894, se je število prepisov zemljišč za 19 095 strank in za 6,016.685 akrov zemlje zmanjšalo. Seveda so se tudi dohodki tega urada v poslednjem letu znižali za 734 370 dolarjev. Prodalo se je zemljišč v obsegu 417.878 akrov, razdelilo pa 5,009.491 akrov. Skupna posest še ne naseljenih zemljišč znaša 513,818 888 akrov, katera so že odmerjena, in 285,245 607 akrov še ne odmerjenih zemljišč. Komisar priporoča, da naj se dovoli vsako leto 50.000 dol. za varstvo gozdov, in da naj se proglase strogejša postave v varstvo javnih gozdov.

— **Nekedanji jezuit** grof Hoensbroch prestopil je k evangelijski cerkvi in v zakon stopil z hčerjo nekega zborničnega predsednika v Washingtonu.

— **Velik vihar.** V Quaymasu v Ameriki je divjal grozovit pomorski vihar. Meksikanska ladija „Comet“ bila je ob skalovju razbita in se potopila, utonil je njen kapitan. Jednaka usoda zadela je večjo ladijo „Diego“ in 16 manjših, tudi parnik „Czar“ je pokončan. V La Paz je opustošenih 184 poslopij, pet oseb je usmrtenih.

— **Osemdesetletnico** sta praznovala, odkar sta bila poročena Francoz Louis Darwin in njegova žena, ta dva sta najstarejša zakonska dvojica v Zedinjenih državah. Francoz Darwin je sedaj star 107 let, njegova žena pa 101 leto. V zakon stopila sta leta 1815, torej ravno pred 80. leti. Odgojila sta sedem sinov in 5 hčera. Petero njujinih otrok je še pri življenju.

— **Kozlowski**, bivši poljski duhovnik, namerava čikaškega nadškofa Feehana tožiti in sicer zahteva 10.000 dolarjev odškodnine od njega, ker ga je suspendiral.